

Versiune anonimată

Traducere

C-5/22 - 1

Cauza C-5/22

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

3 ianuarie 2022

Instanța de trimitere:

Consiglio di Stato (Italia)

Data deciziei de trimitere:

31 decembrie 2021

Reclamantă și apelantă:

Green Network SpA

Pârâți și intimați:

SF

YB

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA)

[omissis]

Consiglio di Stato [Consiliul de Stat]

în calitate de organ jurisdicțional (Secția a șasea)

dă prezenta

ORDONANȚĂ

în apelul [omissis] formulat de

Societatea Green Network S.p.A. [omissis]

împotriva

SF și YB, care nu s-au constituit părți în proces;

Arera – Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente [Autoritatea de Reglementare în materie de Energie, Rețele și Mediu, denumită în continuare „autoritatea”] [omissis]

având ca obiect modificarea

hotărârii pronunțate de Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia [Tribunalul Administrativ Regional din Lombardia], sediul din Milano (Secția întâi), nr. 1608/2020, în litigiul dintre părți cu privire la: cererea de anulare a Deciziei ARERA din 20 iunie 2019 [omissis] privind „[a]plicarea unei amenzi administrative și adoptarea unei măsuri prescriptive pentru încălcări în materia condițiilor contractuale de furnizare de energie electrică și de gaze naturale către clienții finali”, precum și a actelor prelabile, conexe și/sau subsecvente [omissis];

[omissis]

1 Prezenta succintă a obiectului litigiului și a elementelor de fapt relevante

1.1 Prin intermediul apelului supus examinării, Green Network s.p.a. a atacat hotărârea nr. 1608/2020 pronunțată de TAR Lombardia [Tribunalul Administrativ Regional Lombardia], sediul din Milano, prin care au fost respinse criticile formulate inițial de aceeași parte împotriva Deciziei ARERA din 20 iunie 2019 [omissis] privind aplicarea față de reclamanta în cauză a unei amenzi administrative în cuantum de 655 000 de euro pentru motivul că a oferit clienților săi informații contractuale cu pretinsa încălcare a normelor administrative adoptate de autoritate, precum și obligarea acesteia la restituirea sumelor facturate clienților săi cu titlu de „costuri de gestiune administrativă”, în cuantum total de 13 987 495,22 euro.

1.2 Procedura în care a fost adoptată decizia atacată în primă instanță a fost inițiată în urma unei sesizări transmise birourilor autorității [omissis] de Sportello per il consumatore Energia e Ambiente [birou de asistență pentru consumatori de energie electrică, de gaze și de apă], din care a reieșit că Green Network a aplicat în facturile pentru utilități o taxă denumită „Articolul 5” pentru oferta „Home Energy Luce”, pe care clienții o contestaseră deoarece o considerau neclară. Din verificările efectuate ulterior de serviciile autorității a reieșit că aplicarea acestei taxe nu privea doar oferta menționată: ea era prevăzută la articolul 5 (sau, în anumite cazuri, la articolul 4 sau la articolul 7) din condițiile generale de furnizare ale Green Network, atât pentru energia electrică, cât și pentru gazele naturale. În special, potrivit acestei clauze, „costurile de gestiune administrativă nu sunt incluse în prețurile prevăzute pentru furnizare, iar furnizorul dispune de posibilitatea de a factura clientului o taxă de cel mult cinci euro pe lună [sau zece euro în alte contracte] pentru fiecare punct de consum”.

1.3 În urma investigației și a audierii finale a societății, [omissis] autoritatea i-a aplicat reclamantei sancțiunea menționată mai sus pentru stabilirea în mod nelegal a taxei aferente costurilor de gestiune administrativă în condițiile contractuale generale, pentru nemenționarea acestora în Scheda di confrontabilità [fișă de comparație între prețurile oferite de furnizor pe piața liberă și cele stabilite de autoritate] și în sistemul de căutare „Trova Offerte” [portal pentru compararea ofertelor], precum și, în consecință, pentru aplicarea ei nelegală clienților finali, cu încălcarea dispozițiilor Codice di condotta commerciale [Codul de etică comercială] și a articolelor 8 și 11 din Regulamentul „Trova Offerte”. În plus, prin decizia menționată anterior, autoritatea a obligat Green Network să restituie clienților săi, consumatori de energie electrică și de gaze naturale, o sumă totală de 13 987 495,22 euro.

Cele două acțiuni introduse la Tribunale amministrativo [Tribunalul Administrativ] de prim grad de jurisdicție au fost respinse.

1.4 [omissis] [A]pelanta a formulat următoarele motive de apel:

- caracterul eronat al hotărârii, întrucât s-a reținut legalitatea sancțiunii aplicate pentru completarea pretins incorectă a fișei de comparație și, în consecință, pentru pretinsa încălcare a Codului de etică comercială;
- caracterul eronat al hotărârii, întrucât s-a reținut legalitatea sancțiunii aplicate pentru pretinsa încălcare a normelor Regulamentului „Trova Offerte”;
- caracterul eronat al hotărârii, întrucât s-a reținut legalitatea sancțiunii aplicate pentru pretinsa identitate și suprapunere a taxei prevăzute la articolul 5 în raport cu tariful PCV (prețul de comercializare la vânzarea energiei) și cu tariful QVD (comercializarea la vânzarea cu amănuntul a gazelor naturale);
- caracterul eronat al hotărârii, întrucât s-a reținut legalitatea sancțiunii severe aplicate ținând seama de pretinsa gravitate a încălcărilor, de persoana și de activitatea agentului;
- caracterul eronat al hotărârii, întrucât s-a reținut legalitatea deciziei autorității și în măsura în care s-a recunoscut competența acestei autorități de a obliga Green Network la restituirea unor sume către terți, solicitându-se totodată sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene (Curtea) cu întrebările corespunzătoare prin intermediul unei trimeri preliminare.

Autoritatea [omissis] a solicitat respingerea apelului; ea a formulat de asemenea apel incident, îndreptat împotriva subpunctului I.2 din hotărârea atacată, invocând încălcarea articolului 2 alineatul 12 literele h) și l) din Legea nr. 481/1995 [omissis] [și a altor dispoziții ale reglementării naționale], precum și a Directivelor 2009/72/CE, 2009/73/CE și (UE) 2019/944.

[omissis] [elemente de procedură]

1.5 Prin hotărârea nedefinitivă nr. 8717 din 30 decembrie 2021, prezenta instanță a respins motivele de apel formulate cu privire la aplicarea amenzii administrative în cuantum de 655 000 de euro.

Prin prezenta ordonanță, se sesizează Curtea cu o trimitere preliminară, în termenii precizați în hotărârea nedefinitivă menționată mai sus, cu privire la problemele ridicate prin intermediul celui de al cincilea motiv de apel referitor la legalitatea deciziei atacate, în măsura în care prin aceasta s-a dispus de asemenea obligarea la restituirea sumelor facturate clienților cu titlu de „costuri de gestiune administrativă”, în cuantum total de 13 987 495,22 euro.

2 Motivarea trimiterii preliminare

[omissis] ***[trimitere la jurisprudența Curții privind obligația de trimitere preliminară]***

2.2 În speță, în primul rând, problema ridicată este *prima facie* relevantă, dat fiind că privește în mod direct existența, în lumina reglementării europene invocate, a competenței exercitate prin obligarea la restituirea sumei prevăzute de decizia atacată.

În al doilea rând, nu rezultă că dispozițiile invocate de apelantă au făcut deja obiectul interpretării de către Curtea de Justiție în ceea ce privește admisibilitatea unei competențe prescriptive precum cea în litigiu.

În al treilea rând, nu este evident care este interpretarea corectă, având în vedere atât caracterul general al elementelor invocate de apărarea statului în susținerea existenței competenței în litigiu, cât și caracterul atipic al acesteia, astfel cum a fost concepută de autoritatea intimată în prezenta procedură.

3 Reglementarea europeană

3.1 În ceea ce privește reglementarea europeană relevantă, în general, prezintă o importanță predominantă reglementarea privind protecția consumatorilor, în vederea îmbunătățirii și integrării piețelor de energie competitive, care prevede atribuții și competențe ale autorității de reglementare în domeniul serviciilor liberalizate, și anume în special articolul 37 din Directiva 2009/72/CE din 13 iulie 2009.

Mai precis, este relevant articolul 37 alineatul (1): atât litera (i) – „să monitorizeze nivelul de transparență, inclusiv al prețurilor angro, garantând respectarea de către întreprinderile din domeniul energiei electrice a obligațiilor referitoare la transparență” –, cât și litera (n), la care se prevede competența autorității de reglementare de a „[contribui], împreună cu alte autorități competente, la asigurarea eficacității și aplicării măsurilor de protecție a consumatorilor, inclusiv a celor cuprinse în anexa I”. În anexa I menționată, se prevede că clienții au dreptul de a încheia cu furnizorul un contract care să specifice, printre altele, „eventualele compensații și formule de rambursare care se aplică în cazul în care

nu sunt îndeplinite nivelurile de calitate a serviciilor prevăzute în contract, inclusiv în cazul facturării inexacte și realizate cu întârziere”.

Este de asemenea relevant alineatul (4) al aceluiași articol, la care se prevede că *„[s]tatele membre se asigură că autorităților de reglementare le sunt conferite competențele care să le permită să își îndeplinească în mod eficient și rapid atribuțiile prevăzute la alineatele (1), (3) și (6). În acest scop, autoritățile de reglementare au cel puțin următoarele competențe: [...] (d) să impună sancțiuni eficace, proporționale și cu efect de descurajare asupra întreprinderilor din domeniul energiei electrice care nu își respectă obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive sau al oricărei decizii relevante și cu forță juridică obligatorie a autorității de reglementare sau a agenției sau să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni. Aceasta include competența de a impune sau de a propune impunerea de sancțiuni de până la 10 % din cifra de afaceri anuală a operatorului de transport și de sistem asupra operatorului de transport și de sistem sau de până la 10 % din cifra de afaceri anuală a întreprinderii integrate vertical asupra întreprinderii integrate vertical, după caz, pentru nerespectarea obligațiilor respective care le revin în temeiul prezentei directive”.*

4 Reglementarea națională

4.1 În ceea ce privește conținutul dispozițiilor naționale de punere în aplicare a reglementării europene menționate mai sus și care sunt relevante în speță, reglementarea aplicată de autoritate se referă la competența prescriptivă prevăzută la articolul 2 alineatul 20 litera d) din Legea nr. 481/1995, astfel cum se arată în decizia privind obligația de restituire în litigiu, care are următorul cuprins: *„d) obligă operatorul serviciului să înceteze comportamentele care aduc atingere drepturilor utilizatorilor, impunând, în conformitate cu alineatul 12 litera g), obligația de a plăti o compensație”.*

La rândul său, alineatul 12 litera g) conferă autorității următoarea atribuție: *„g) controlează prestarea serviciilor, având competențe de inspecție, de acces și de obținere a documentelor și a informațiilor utile, stabilind de asemenea cazurile de despăgubire automată a utilizatorului de către operatorul serviciului în cazul în care acest operator nu respectă clauzele contractuale sau prestează serviciul la niveluri calitative inferioare celor prevăzute în regulamentul de serviciu menționat la alineatul 37, în contractul de program sau în conformitate cu litera h)”.*

În aplicarea reglementării menționate, după ce a sancționat clauza contractuală în cauză, autoritatea a dispus restituirea către clienți a sumelor care le-au fost facturate în temeiul acesteia.

5 Principiile în materie și coerența competenței prescriptive invocate de autoritate

Odată astfel identificate elementele de referință ale speței, trebuie amintite principiile în vigoare privind reglementarea europeană evocată.

În general, Directiva 2009/72 urmărește în principal instituirea unei piețe interne a energiei electrice deschise și competitive care să permită consumatorilor să își aleagă în mod liber furnizorii, iar acestora din urmă să își livreze în mod liber produsele clienților lor, să creeze condiții de concurență echitabile pe piață, să asigure siguranța alimentării cu energie electrică și să combată schimbările climatice. În scopul urmăririi acestor obiective, aceeași directivă conferă autorității de reglementare naționale prerogative largi în materie de reglementare și de monitorizare a pieței energiei electrice (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții de Justiție, Camera a cincea, din 11 iunie 2020, C-378/19).

În special în ceea ce privește dispoziția în discuție, s-a arătat că articolul 37 din Directiva 2009/72/CE nu impune statelor membre să confere neapărat autorității de reglementare a pieței energiei electrice și competența de a soluționa litigiile dintre clienții casnici și operatorii de sistem și de transport sau de distribuție a energiei. Conform directivei, statele membre pot atribui competența referitoare la soluționarea extrajudiciară a litigiilor dintre clienți și întreprinderile de energie electrică chiar unei alte autorități decât autoritatea de reglementare, în măsura în care este independentă și exercită această competență punând în aplicare proceduri rapide, eficiente, transparente, simple și necostisitoare de soluționare a plângerilor, care permit o soluționare echitabilă și rapidă a litigiilor (a se vedea Hotărârea Curții de Justiție, Camera a cincea, din 23 ianuarie 2020, C-578/18).

Potrivit apelantei, reglementarea internă aplicată, în măsura în care este interpretată în sensul că justifică obligația de restituire a unor sume care fac obiectul unor raporturi contractuale de drept privat, este contrară reglementării europene, care exclude o astfel de extindere a competenței de autoritate conferite autorității de reglementare.

- 6 Pentru toate motivele care precedă, prezenta instanță apreciază, aşadar, că problemele ridicate sunt de natură să facă necesară sesizarea Curții cu următoarele întrebări preliminare:

„1) Reglementarea europeană cuprinsă în Directiva 2009/72 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 – în special la articolul 37 alineatele (1) și (4), care reglementează competențele autorităților de reglementare, și în anexa I – poate fi interpretată în sensul că include și competența prescriptivă exercitată de autoritatea italiană de reglementare a pieței energiei electrice (ARERA) față de societățile care își desfășoară activitatea în domeniul energiei electrice, în temeiul căreia aceste societăți sunt obligate să restituie clienților, inclusiv foștilor clienți și clienților insolvăbili, suma corespunzătoare contraprestației economice plătite de aceștia pentru acoperirea unor cheltuieli de gestiune administrativă, în îndeplinirea unei clauze contractuale care a făcut obiectul unei sancțiuni aplicate de aceeași autoritate?

2) Reglementarea europeană cuprinsă în Directiva 2009/72 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 – în special la articolul 37 alineatele (1) și (4), care reglementează competențele autorităților de reglementare, și în

anexa I – poate fi interpretată în sensul că include, în sfera compensațiilor și a formulelor de rambursare care se aplică clienților pe piața energiei electrice în cazul în care operatorii de pe piață nu îndeplinesc nivelurile de calitate a serviciilor prevăzute în contract, și restituirea unei contraprestații economice plătite de aceștia, care este reglementată în mod expres printr-o clauză a contractului semnat și acceptat, absolut independent de calitatea serviciului respectiv, dar care este prevăzută pentru acoperirea unor costuri de gestiune administrativă ale operatorului economic?”

[omissis] judecarea prezentei cauze se suspendă [omissis] [**elemente de procedură**]

PENTRU ACESTE MOTIVE,

Consiglio di Stato [Consiliul de Stat], în calitate de organ jurisdicțional (Secția a șasea), fără a se pronunța definitiv, dispune, prin grija secretariatului, transmiterea înscrisurilor la Curtea de Justiție a Uniunii Europene în temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene [omissis].

Data astfel la Roma [omissis] la 16 decembrie 2021 [omissis]